

Środa, 15 listopada

nr 134/2023 (366) | DARMOWA GAZETA MIEJSKA

ISSN 2720-0701 | NAKŁAD: 60 000

600 LAT ŁODZI
EX NAVICULA NAVIS

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

**VADEMECUM
HISTORII ŁODZI
ODC. 43.**

**W WIELONARODOWYM
TYGLU**

strona 7

BĘDZIE NOWA FRANCISZKAŃSKA

JAK SIĘ ZMIENI? strona 3

AKTUALNOŚCI

WYGRAJ
ROCZNĄ KARTĘ
DO ORIENTARIUM

strona 2

WYDARZENIA

NAJWIĘKSZY
W POLSCE
FESTIWAL

strona 5

SENIORADKA

CZY WARTO
PRZEJŚĆ
NA EMERYTURĘ?

strona 6

KRZYŻÓWKA + SUDOKU

CHWILA RELAKSU
DLA KAŻDEGO

strona 12-13

AUTOPROMOCJA

TWOJA REKLAMA W ŁÓDŹ.PL

ZADZWOŃ: 722 006 791

SKOŃCZYLI PRZYBYSZEWSKIEGO, ZACZĘLI MARATOŃSKĄ

ul. Maratońska

ul. Przybyszewskiego

Możemy już korzystać z odnowionej ulicy na Widzewie. Drogowcy przenieśli się stamtąd m.in. na jedną z ważnych dróg na Retkini.

Tegoroczna jesień dopisuje dobrymi warunkami do przeprowadzania remontów. Wykorzystuje to miasto i wymienia nawierzchnie kolejnych łódzkich ulic.

Za nami ekspresowy remont ul. Przybyszewskiego, na odcinku od ronda Sybiraków do al. Książąt Polskich. W miesiąc drogowcy zerwali starą nawierzchnię i położyli nową. Prace były prowadzone pod ruchem. Ul. Przybyszewskiego to pierwsza z prawie 30 ulic, które w najbliższych miesiącach będą miały nowy as-

falt. Drogowców spotkamy też na ul. Demokratycznej, w miniony poniedziałek weszli na ul. Wałową, a wczoraj, 14 listopada, rozpoczęli remonty ul. Maratońskiej i ul. Inowrocławskiej. Środa, 15 listopada, przyniesie start remontu na ul. Waltera-Janke, a czwartek - na ul. Krzemienieckiej. TAnd

INFO

TU ROZPOCZNĄ SIĘ REMONTY

- Zakładowa, od al. Hetmańskiej do al. Książąt Polskich
- Złotno, od ul. Legnickiej do pos. nr 135
- Kirasjerów - do granic miasta
- św. Teresy, od al. Włóknarzy do ul. Zgierskiej
- Kąkolowa, od ul. Zimna Woda do ul. Hodowlanej
- Sierakowskiego, od ul. Pojezierskiej do ul. Limanowskiego
- Konopnickiej - cała
- Lodowa, od ul. Dąbrowskiego do ul. Bławatnej
- Transportowa - cała
- Łodzianka, od ul. Rogowskiej do ul. Brylantowej
- Zachodnia
- , od ul. Lutomierskiej

- do ul. Limanowskiego
- Młynek, od pos. nr 3 do pos. nr 9
- Kilińskiego, od ul. Śląskiej do ul. Broniewskiego
- Listopadowa, od ul. Czecha do pos. nr 67
- Śląska, od ul. Rzgowskiej do pos. nr 48
- Pryncypalna, od ul. 3. Maja do ul. Modrzewskiego
- 3 Maja, od ul. Pryncypalnej do ul. Pabianickiej
- Hipoteczna, od ul. Srebrnej do ul. Pojezierskiej
- Klonowa, od ul. Lutomierskiej do ul. Limanowskiego
- Lutomierska, od al. Włóknarzy do ul. Klonowej

REMONT INOWROCŁAWSKIEJ ZAPYTAJ WŁADZĘ MIASTA

Startuje remont ul. Inowrocławskiej. W środę, 15 listopada, wszystko o tej inwestycji opowiedzą mieszkańcom władze miasta.

Przebudowa ul. Inowrocławskiej to generalny remont obejmujący wymianę miejsc parkingowych, nowe chodniki i przystanek MPK oraz posadzenie nowych drzew.

O szczegóły przebudowy, w tym harmonogram, będzie można zapytać urzędników odpowiedzialnych za inwestycję. Spotkanie

rozpocznie się dzisiaj, 15 listopada, o godz 17:00 w Zespole Szkół Rzemiosła przy ul. Żubardzkiej 2. W spotkaniu weźmie udział również wiceprezydent Łodzi Adam Pustelnik.

Przebudowa ul. Inowrocławskiej to jedna z 16 inwestycji, które w najbliższym czasie zostaną wykonane w naszym mieście. red

DWIEŚCIE LAT PANI MARIANNO!

Marianna Szwedkowicz 13 listopada obchodziła swoje 100. urodziny. Pani Marianna to aktywna seniorka - interesuje się bieżącymi sprawami, codziennie uprawia gimnastykę, lubi spacerować i dobre jedzenie. Jej wielką pasją zawsze były

podróże - odwiedziła m.in. Stany Zjednoczone, Portugalię i Wielką Brytanię. Zawodowo związana była z przemysłem włókienniczym. Dziś spędza dużo czasu z rodziną. Wszystkiego najlepszego z okazji pięknego jubileuszu! eMKa

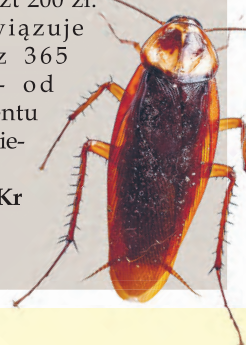
WYGRAJ ROCZNĄ KARTĘ DO ORIENTARIUM!

W każdą listopadową środę odwiedzających zoo czeka nie lada niespodzianka.

Chcesz wygrać roczną kartę do Orientarium? Wystarczy, że wykażesz się odrobiną odwagi. W każdą środę listopada karta czeka gdzieś na wybiegu... karaczanów. Żeby ją zdobyć, trzeba będzie zanurzyć dłonie w owadach.

Z wyłowioną zdobyczą należy potem udać się do Biura Obsługi Klienta i wyrobić imienną wejściówkę, która upoważni

zwycięzcę do odwiedzin w ogrodzie przez cały rok. Osoby, którym brakuje odwagi, by szperać wśród owadów, mogą wyrobić sobie w ogrodzie taką kartę samodzielnie. Karta roczna do Orientarium Zoo Łódź to koszt 200 zł. Obowiązuje przez 365 dni - od momentu wyrobienia. JKr

CIEMNA STRONA MIASTA

NA SYGNALE 17 KILO NARKOTYKÓW

Amfetaminą i mefedronem handlowała trójka dilerów, która wpadła w ręce policji. Grozi im nawet 12 lat więzienia.

Aresztowanie to wynik śledztwa. Śledczy namierzyli mieszkanie przy ul. Paderewskiego, w którym dilerzy mogli trzymać narkotyki. Na miejscu zatrzymali 31-letniego ło-

dzianina, jak się okazało, poszukiwanego już przez policję, oraz jego konkubinę w tym samym wieku. Następnego dnia aresztowany został ich kompan - śledczy zaskoczyli go, gdy wsiadał do samochodu. Wszyscy troje trafili do aresztu, zarzucano im się, że przez dwa lata sprzedali prawie 17 kg narkotyków. Śledztwo trwa. red

WYMIENIĄ PRAWIE 1000 LATARNI

Będzie ekologicznie i bezpiecznie. Miasto rozpoczęło wymianę latarni w trosce o komfort mieszkańców i klimat.

W miejsce starych, sodowych lamp zostanie zamontowane oświetlenie LED. Przy okazji inwestycji nie tylko poprawi się bezpieczeństwo mieszkańców - latarnie będą bardziej ekologiczne.

Nowe oświetlenie da inną barwę światła, co poprawi widoczność. Obniży się też o ponad połowę poziom emisji CO² do atmosfery, co będzie miało znaczący wpływ na środowisko. Łącznie wymienionych zostanie 946 opraw oświetleniowych na wielu ulicach w Łodzi, m.in. na ulicach Rudzkiej, Bartoszewskiego, Ustronnej, Siostrzanej czy Łagiewnickiej. TAnd

BĘDZIE NOWA FRANCISZKAŃSKA

Równe torowisko, proste chodniki, dużo zieleni, łatwiejszy przejazd i nowe parkingi. Miasto ogłasza przetarg na przebudowę ul. Franciszkańskiej.

Do modernizacji zaplanowano odcinek od ul. Wojska Polskiego do ul. Północnej. Na tym fragmencie ul. Franciszkańskiej szykują się duże zmiany. Miasto ogłasza właśnie przetarg w systemie „zaprojektuj - buduj”. To oznacza, że firma, która wygra kontrakt, wykona prace budowlane do samodzielnie przygotowanego wcześniej projektu.

Tak się zmieni Franciszkańska

Znamy już założenia do projektu. Jeszcze na początku roku zorganizowane zostały spotkania z mieszkańcami, którzy zgłaszali swoje pomysły i potrzeby do przebudowy

ul. Franciszkańskiej. Uwagi zostały wykorzystane do przygotowania wyciecznych i koncepcji dla przyszłego wykonawcy inwestycji. Co się w nich znalazło?

Ulica Franciszkańska będzie miała przede wszystkim nowe torowisko i wygodne przystanki przy ul. Północnej oraz to, co prosili mieszkańcy - uporządkowane i nowe miejsca parkingowe przy centrum krwiodawstwa oraz rozdzielone pasy ruchu przy ul. Północnej, aby ułatwić przejazd.

Do tego wymienione zostaną chodniki na równe, przebudowany będzie wodociąg i oczywiście pojawi się nowa zieleń w trosce o klimat i jakość życia mieszkańców ul. Franciszkańskiej.

Od strony ul. Północnej powstaną podwyższony peron przystankowy na wyspie, aby ułatwić pasa-

żerom wsiadanie i wysiadanie. Samochody pojadą obok i zgodnie z uwagami mieszkańców - przed skrzyżowaniem będzie szersza jezdnia, która za-

pewni łatwiejszy przejazd i podział ruchu. Zmieni się też skrzyżowanie z ulicami Wolborską i Smugową. Z tej pierwszej znikną zawijasy,

a droga od parku poprowadzona zostanie prosto w ul. Smugową, co ułatwi ruch na skrzyżowaniu. Duże zmiany pojawiają się też przy centrum krwio-

dawstwa, gdzie zaplanowano więcej skośnie ułożonych miejsc parkingowych. Znajdzie się też miejsce dla osób z niepełnosprawnościami i pojazdów specjalnych krwiodawstwa. Parking powstanie też po drugiej stronie ulicy, tak jak prosili mieszkańcy.

Chwila oddechu

Na przygotowanie projektu wybrany w przetargu wykonawca będzie miał 12 miesięcy. To oznacza, że z pracami budowlanymi będzie mógł wejść na początku 2025 r. Dla mieszkańców okolicy będzie to przerwa po dość intensywnym inwestycyjnym czasie. Przypomnijmy, że aktualnie trwają tutaj remonty ulic Wojska Polskiego i Północnej. Obie inwestycje mają zakończyć się jeszcze w tym roku.

TAnd

FOT.ŁÓDŹ.PL

600 LAT ŁÓDZI EX NAVICULA NAVIS ZASEŁUŻENI DLA MIASTA ODZNACZENI

Łódź po raz kolejny odznaczyła osoby zasłużone za działalność na rzecz miasta, godną szczególnego uznania. W gronie znaleźli się artyści, filmowcy, działacze społeczni i animatorzy kultury.

Tegoroczne uroczystości nadania odznak „Za Zasługi dla Miasta Łodzi” wypadły w szczególnym czasie. Właśnie obchodzimy 600-lecie nadania nam praw miejskich. W pałacu Poznańskich wyróżnienia dostali:

Paweł Augustyniak
Wojciech Augustyniak
Andrzej Bart

Michał Bieżyński
Krzysztof Candrowicz
Paulina Frankiewicz
Hubert Hoffman
Andrzej Janecki
Ilona Krawczyńska
Milena Krawczyńska
Michał Piernikowski
Józef Robakowski
Filip Wypych
Przemysław Włoch
Agnieszka Stolecka
Adam Sochan
Marianna Skrobiszewska
Zenon Pawłowski
Jan Niedźwiecki
Jerzy Miś
Ewa Majchrzak
Andrzej Kałuża
Anna Kacprowska
Krzysztof Józwick
Ryszard Jaworski
Bożena Janowska
Elżbieta Jankowska

red

FOT.ŁÓDŹ.PL

REKLAMA

#KupujŚwiadomie

FASHION MEETING
TARGI MODY AUTORSKIEJ

18-19 LISTOPADA
W ŁÓDŹ 11-16

PIOTRKOWSKA 217

FASHIONMEETING.PL

ŁÓDŹ

WSTĘP WOLNY

Strefa targów kosmetyków naturalnych i wegańskich

NATURAL BEAUTY

18-19 LISTOPADA
w godz. 11-18

PIOTRKOWSKA 217
ŁÓDŹ

www.farginaturalbeauty.pl

WSTĘP WOLNY

Stacja Gorka

Festiwal słodkości, kawy i czekolady

18-19 LISTOPADA
w godz. 11-18

PIOTRKOWSKA 217
ŁÓDŹ

stokogorkofestival.pl

WSTĘP WOLNY

DZIKA UCZTA

18-19 LISTOPADA
W GODZ. 11-18

PIOTRKOWSKA 217
ŁÓDŹ

WSTĘP WOLNY

DZIKAUCZTA.PL

REMONTY KAMIENIC

PIĄTKA DLA ŁÓDZI

ul. Włókiennicza 2

ul. Legionów 44

ul. Legionów 37A

ul. Wschodnia 45

skrzyżowanie
ul. Wschodniej z ul. Włókienniczą

Nowe mieszkania, lokale dla biznesu i pracownie dla artystów. Kolejne kamienice w centrum przeszły generalne remonty.

W listopadzie zakończą się kolejne inwestycje w ramach rewitalizacji Łodzi. – Oddamy do użytku dwie kamienice przy ul. Legionów, dwie przy ul. Wschodniej i jedną przy ul. Włókienniczej. Wszystkie przeszły generalne remonty. Właśnie przygotowujemy się do odbiorów, powinny rozpocząć się za kilka dni – mówi

Agnieszka Kowalewska-Wójcik, dyrektor Zarządu Inwestycji Miejskich.

Legionów 37A

W kamienicy będzie 27 mieszkań komunalnych, lokal usługowy, lokal gastronomiczny, sześć biur i cztery pracownie artystyczne. Do wykonania pozostały prace wykończeniowe, m.in. w bramie.

Legionów 44

W wyremontowanej kamienicy powstały 22 mieszkania, w tym dwa

przystosowane dla osób z niepełnosprawnością, pięć lokali handlowo-usługowych, placówka opiekuńczo-wychowawcza oraz świetlica środowiskowa.

Wschodnia 45

Przy ul. Wschodniej 45 powstało 48 mieszkań komunalnych, mieszkanie chronione dla osób opuszczających pieczę zastępczą, 12 lokali usługowych. Pamiętano również o artystach, dla których powstały cztery pracownie twórcze.

**Wschodnia 52/
Włókiennicza 2**

Przylegające do siebie dwie kamienice będą jednymi z najczęściej fotografowanych, nie tylko w uwagi na remont. To właśnie na nich znajduje się pomnik „Kochanków z ulicy Kamiennej” w formie płaskorzeźby i fontanny. W obu budynkach powstanie w sumie 39 mieszkań i 10 lokali użytkowych.

ML

FOT. ŁODZ.PL

WIEŻOWIEC W ROZBIÓRCIE

Z krajobrazu Łodzi zniknie wkrótce kolejny wysoki budynek. Decyzję o jego wyburzeniu Uniwersytet Medyczny podjął jeszcze w 2022 r.

Na bardzo zaawansowanym etapie jest już rozbiórka 10-piętrowego budynku akademika Uniwersytetu Medycznego, który funkcjonował przy ul. Mazowieckiej 12/16. Prace rozpoczęły się dopiero tej jesieni, ale szybko posuwają się do przodu. Z okazałego niegdyś budynku została

już mniej niż połowa.

– W budynku przy ul. Mazowieckiej działał III Dom Studenta, który już od dłuższego czasu wymagał gruntownego remontu. Prace miały rozpocząć się 4 lata temu, jednak po wykonaniu ekspertyzy technicznej okazało się, że budynek jest w tak złym stanie, że jego remont jest nieopłacalny z ekonomicznego punktu widzenia. Zapadła więc decyzja o rozbiórce – wyjaśnia Joanna Orłowska, rzecznik prasowy Uniwer-

sytetu Medycznego w Łodzi. Uczelnia ma zamiar zagospodarować działkę po rozbiórce akademika, ale decyzja o sposobie jej wykorzystania jeszcze nie zapadła. Jedną z opcji branych pod uwagę jest wybudowanie farmy fotowoltaicznej, która wytwarzając energię elektryczną, obniży rachunki UMedu. Nowy akademik raczej tam nie stanie – uczelnia nie ma funduszy na taką inwestycję.

(pj)

NIEPEWNA PRZYSZŁOŚĆ PKP RETKINIA

PKP PLK zapewniają, że decyzja w sprawie przyszłości przystanku kolejowego Łódź Retkinia jeszcze nie zapadła. Stacji grozi wyburzenie w związku z budową Kolei Dużych Prędkości.

Informacja o wyburzeniu wybudowanego zaledwie dwa lata temu przystanku oburzyła nie tylko mieszkańców, ale także radnych i łódzkich polityków. Stacja na jednym z największych łódzkich osiedli stała się bardzo popularna wśród łódzian, którzy korzystają z Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. Teraz miałaby zostać zrównana z ziemią, a później – odbudowana. – Z uwagi na konieczność zapewnienia połączenia z nowo budowanym odcin-

kiem Kolei Dużych Prędkości i istniejącą linią nr 14 zachodzi konieczność przebudowy istniejącej stacji Łódź Retkinia i kładki dla pieszych – wyjaśniał w rozmowie z „Łódź.pl” rzecznik prasowy CPK Konrad Majszyk.

Czy jednak rzeczywiście konieczne będzie całkowite wyburzenie przystanku? Tego jeszcze nie wiadomo – odpowiadają PKP PLK, które są właścicielem infrastruktury.

Jak czytamy w oświadczeniu, które do mediów wysłały Polskie Linie Kolejowe, w sprawie przystanku cały czas trwają uzgodnienia. Rzecznik prasowy PKP Karol Jakubowski nie pisze jednak wprost, czy wyburzenie będzie konieczne.

– Należy podkreślić, że rozwiązania proponowane przez PLK pozwalają usprawnić prowadzenie ruchu kolejowego, jednocześnie ograniczając ingerencję w infrastrukturę przystanku Łódź Retkinia, zarówno na etapie jego przebudowy, jak i późniejszej eksploatacji – pisze w oświadczeniu rzecznik PKL.

Zwraca jednocześnie uwagę, że kiedy podejmowano decyzję o budowie przystanku na Retkini 7 lat temu, projekt budowy Kolei Dużych Prędkości był zawieszony. Nie było więc jeszcze wiadomo, czy i w jakim kształcie linia KDP powstanie. To właśnie dlatego zapadła decyzja o budowie stacji.

FOT. ŁODZ.PL

red

NAJWIĘKSZY W POLSCE konwent tatuażu

FOT. MAT. PRAS

Ostatnia szansa na konwentowy tatuaż w tym roku! Łódź zamyka cykl Tattoo Konwent 2023.

Już 18-19 listopada do Hali EXPO (al. Politechniki) zawita kolejna edycja największego w Polsce festiwalu tatuażu Tattoo Konwent.

W wydarzeniu weźmie udział aż 400 tatuatorów, w tym gwiazdy takie jak Inez Janiak, Michał Wurszt czy Alex Zakharov. Dla odwiedzających imprezę to unikatowa szansa na zobaczenie na żywo prac swoich ulubionych artystów, poznanie nowych trendów,

a także wzięcie udziału w licznych atrakcjach towarzyszących. Szczegółowy program i bilety w cenie od 45 do 300 zł na stronie www.attookonwent.pl
Red

DZIEJE SIĘ W

ŚRODĘ

Trzecie urodziny Odysei

O godz. 15:30 Biblioteka Odyseja (ul. Wschodnia 42) zaprasza na wspólne świętowanie swoich trzecich urodzin! W programie: w godz. 15:30-16:30 – Audycja u Odysejowej Hrabiny, która pomoże w doborze książek, opowie o swoim szlacheckim pochodzeniu i pozwoli zrobić ze sobą pamiątkową fotografię; godz. 16:00 – Turystyka Polski w kolorze, czyli edukacyjna zabawa dla dzieci; godz. 17:30 – Finlandia – odwieziny w krainie Muminków.

Udział w wydarzeniach jest bezpłatny, obowiązują zapisy: 577 470 040.

DZIEJE SIĘ W

CZWARTEK

DIY – makramowy kwietnik

Na godz. 17:00 w Bibliotece Bliskiej (ul. Kettinga 21) zaplanowano spotkanie poświęcone sztuce „do it yourself”. Uczestnicy dowiedzą się, jak własnym sumptem i niewielkimi kosztami zrobić makramowy kwietnik. Zajęcia są bezpłatne, obowiązują zapisy: 577 470 052..

FOT. MAT. PRAS

Akademia Muzyczna zaprasza na 11. edycję AŻ Festiwalu, czyli na jedną ze swoich najważniejszych imprez. Wydarzenie potrwa od soboty, 18 listopada, do 3 grudnia. W programie m.in. musical operowy, koncert muzyki jazzowej, perkusyjnej, kameralnej i symfonicznej.

Wystąpią zespoły działające w Akademii: Orkiestra Symfoniczna, Big Band, Orkiestra Jazzowa, Orkiestra Kameralna PRIMUZ, Zespół Instrumentalny Muzyki Najnowszej, The Bacewicz Percussion Ensemble, Chór Aka-

11. AŻ FESTIWAL Akademii Muzycznej

demii oraz gościnnie – Orkiestra Muzyki Nowej i Gdańska Grupa Perkusyjna Jeunesses Musicales. Na festiwalowej estradzie pojawią się również goście specjaliści: Krystyna Prońko, wiolonczelista Krzysztof Lenczowski oraz francuski duet Fi-

nes Lames. Podczas finału festiwalu zagrają skrzypaczka Maja Ludwika Tomaszewska-Klimek i Orkiestra Symfoniczna AM pod batutą Alexandra Humali. Koncerty odbędą się w sali koncertowej

uczelnii przy ul. Żubardzkiej 2A. Bilety w cenie od 30 zł do 60 zł są do nabycia w kasie biletowej Akademii oraz na stronie www.amuz.lodz.pl.

mat. pras.

FOT. MAT. PRAS

DZIWNA WIOSNA JESIENIĄ

Warszawskie trio Dziwna Wiosna, którego utwory z debiutanckiego albumu (m.in. „Niepewność”, „Stracone”, „Maria, Maria”, „Miłość bez końca”) brawurowo wdaryły się na radiowe listy przebojów, wystąpi w czwartek, 16 listopada, o godz. 20:00 w klubie Wooltura (ul. Wólczańska 40/42).

W Łodzi zespół rozpoczyna jesienną trasę koncertową „Kilka osób przyszło 2 Tour”, podczas której odwiedzi 10 miast w całej Polsce. Kapełę tworzą: Dawid Karpik (wokół, gitara), Łukasz Moskal (perku-

Red

Harmonogram

18 listopada, sobota, godz. 18:00
Inauguracja – Musical operowy „Łódź Story”

19 listopada, niedziela, godz. 18:00
Musical operowy „Łódź Story”, II spektakl

20 listopada, poniedziałek, godz. 18:00
Muzyka nowa

22 listopada, środa, godz. 18:00
Krystyna Prońko & Big Band Akademii Muzycznej w Łodzi

24 listopada, piątek, godz. 18:00
Krzysztof Lenczowski & Orkiestra Jazzowa Akademii Muzycznej w Łodzi

26 listopada, niedziela, godz. 18:00
Melodie znad Sekwany i zza oceanu

29 listopada, środa, godz. 19:00
Nastoletni geniusze – PRIMUZ klasycznie

3 grudnia, niedziela, godz. 18:00
Koncert Finałowy, Inauguracja III Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego im. Grażyny Bacewicz

INFO

Bilety:

Kiedy warto przejść na emeryturę?

SPRAWDZAMY, KIEDY NASZ WNIOSEK BĘDZIE NAJBARDZIEJ KORZYSTNY

Myślisz o przejściu na emeryturę? Poczekaj i zastanów się, kiedy najlepiej złożyć wniosek o przyznanie świadczenia. Od dnia odejścia z pracy i wystania pisma do ZUS-u wiele zależy, m.in. to, jakiej wysokości będzie Twoja comiesięczna wypłata. Sprawdziliśmy, co zrobić, żeby była możliwie jak największa.

Tylko w zeszłym roku do łódzkiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynęło ponad 30 tys. wniosków o przejście na emeryturę. Niestety wciąż sporo łodzian nie wie, na jakiej podstawie będzie liczone ich comiesięczne świadczenie, a co za tym idzie, nie wie, kiedy jest najlepszy moment na odejście z pracy. W dużym skrócie: nasza emerytura zależy od tego, jak długo pracowaliśmy i jak dużo zarabialiśmy. Im dłużej

placiliśmy składki, tym większą emeryturę dostaniemy. To jednak nie wszystko. ZUS podzieli pieniądze zgromadzone na naszym koncie przez średnie dalsze trwanie życia i w ten sposób wyliczy, ile powinniśmy dostawać co miesiąc. Warto również pamiętać, że świadczenie raz w roku, w marcu, jest waloryzowane. Ostatnie podwyżki były rekordowe i ze względu na inflację sięgały kilkunastu procent.

Kiedy złożyć wniosek?

Dopiero mając taką wiedzę, jesteśmy w stanie wybrać dobry moment na złożenie wniosku o przejście na emeryturę. O tym, kiedy odejdziemy z pracy, możemy zdecydować sami. Bez wątpienia dobrym momentem będzie dzień po naszych urodzi-

nach. – Jeżeli urodziliśmy się np. 15 grudnia, wniosek dobrze jest złożyć po tym dniu, dzięki czemu średnie dalsze trwanie życia będzie krótsze o jeden miesiąc, a to ma znaczenie przy obliczaniu wysokości emerytury – wyjaśnia Monika Kiełczyńska z łódzkiego ZUS-u.

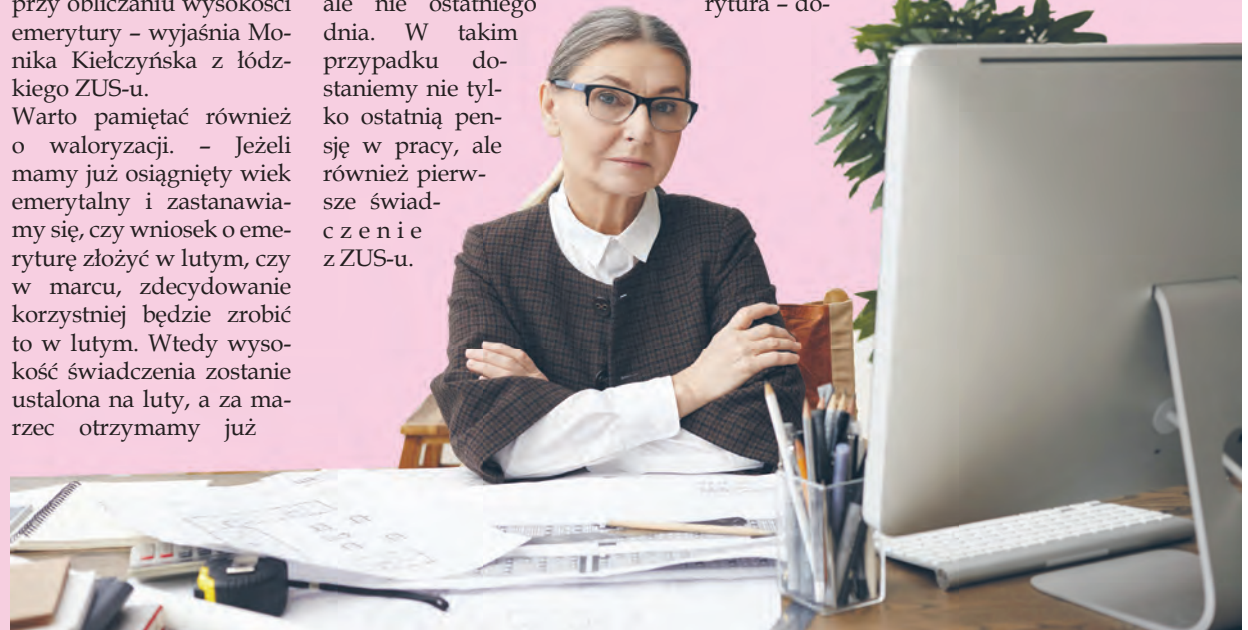
Warto pamiętać również o waloryzacji. – Jeżeli mamy już osiągnięty wiek emerytalny i zastanawiamy się, czy wniosek o emeryturę złożyć w lutym, czy w marcu, zdecydowanie korzystniej będzie zrobić to w lutym. Wtedy wysokość świadczenia zostanie ustalona na luty, a za marzec otrzymamy już

wyższe, zwaloryzowane świadczenie – podpowiada Monika Kiełczyńska. Jeżeli cały czas pracujemy, warto również pomyśleć o przejściu na emeryturę pod koniec miesiąca, ale nie ostatniego dnia. W takim przypadku dostaniemy nie tylko ostatnią pensję w pracy, ale również pierwsze świadczenie z ZUS-u.

– Warto też zwrócić uwagę na swoją sytuację pracowniczą i sprawdzić, czy nie ominą nas np. nagrody jubileuszowe albo świadczenia wypłacane przez ZUS, czyli 13. i 14. emerytura – do-

daje Monika Kiełczyńska. Dlatego zanim złożymy wniosek, pomyślmy dwa razy, bo termin przejścia na emeryturę ma duże znaczenie.

JB

SENIORZE, poznaj swoje prawa

Miejski Rzecznik Konsumentów zaprasza seniorów na spotkanie, które pomoże im bezpiecznie kupować towary i korzystać z usług.

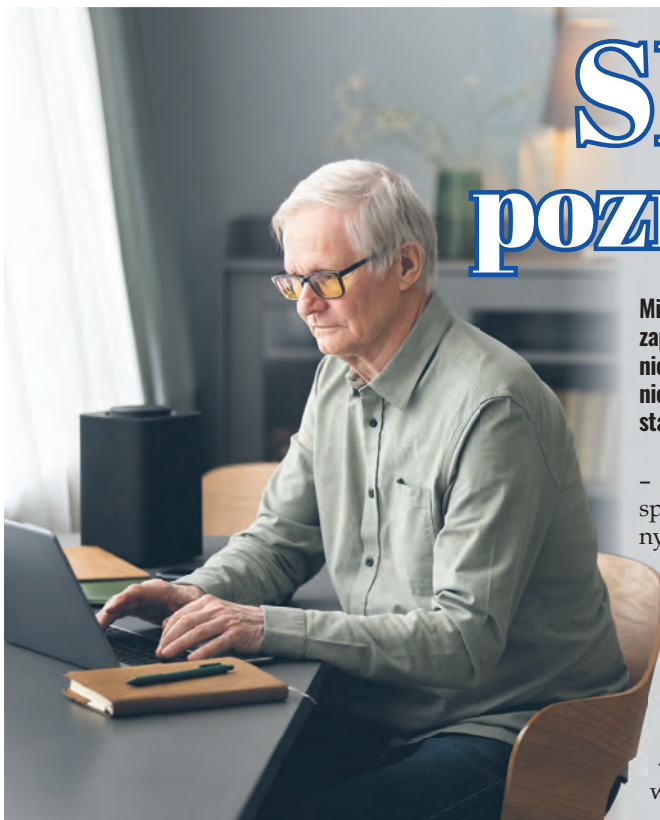
– Zapraszamy na otwarte spotkanie dotyczące ochrony praw konsumentów. W trakcie spotkania poruszone zostaną kwestie dotyczące praw konsumentów, z naciskiem na zagrożenia, z jakimi mogą spotkać się seniorzy w internecie – mówią organizatorzy wydarzenia.

Spotkanie rozpocznie się o godz. 16:00 w piątek, 24 listopada, w dużej sali obrad Urzędu Miasta Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104. Organizatorami wydarzenia są Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów i Fundacja LexCultura. Na spotkanie nie obowiązują zapisy. Szczegółowych informacji udziela Oddział ds. Polityki Senioralnej i Zdrowotnej Urzędu Miasta Łodzi, ul. Zachodnia 47, tel. 42 638 47 30, e-mail: dlaseniorow@uml.lodz.pl

mat. pras.

INFO

Kiedy: 24 listopada (piątek), godz. 16:00
Gdzie: ul. Piotrkowska 104, duża sala obrad Urzędu Miasta Łodzi
Udział bezpłatny

ODC. 43.

W WIELONARODOWYM TYGŁU

FOT. MATERIAŁY ARCHIWALNE, ENWATO ELEMENTS

ul. Piotrkowska z końca XIX w.

odsetek ludności niemieckiej się zmniejszał z powodu zwiększonego napływu do miasta Polaków z terenów wiejskich i Żydów. Dość trzeba, że część Niemców ustawicznie się polonizowała. W latach 1851-1853, po zniesieniu granicy celnej z Rosją,

ponownie przyjeżdżali do Łodzi tkacze, sukiennicy, farbciarze z Prus, Austrii, Saksonii i Czech oraz Polacy z zaboru pruskiego. Według sprawozdania prezydenta F. Traegera z 1860 r. corocznie przybywało do Łodzi w celach zarobkowych ok. 3000 osób z Królestwa Polskiego i z zagranicy. Duża była rotacja ludności Łodzi - jedni wyjeżdżali w czasie kryzysów, a inni ściągali do miasta w poszukiwaniu lepszego życia.

Polacy, Niemcy, Żydzi, Rosjanie i inni

W 1876 r. Niemcy stanowili 28% ludności. Mieszkali w osadach

przemysłowych, głównie przy ul. Piotrkowskiej. Natomiast Polacy osiedlali się na terenie całego miasta - najwięcej na Starym Mieście i w Nowej Dzielnicy, a w latach późniejszych również na przedmieściach szczególnie na Chojnach, Bałutach i Widzewie. Polacy stanowili zaledwie 2-3% właścicieli domów przy

ekonomiczną nad Polakami, gdyż popierały ich najpierw władze Królestwa Kongresowego, ze względu na kwalifikacje, a później carat - ze względów politycznych. Ludność żydowska skupiała się głównie na Starym Mieście i w okolicach rynków, opatrując wielki i mały handel oraz próbując inwestycji przemysłowych.

społecznej znajdowali się stróże i służba domowa, którzy rekrutowali się ze środowisk wiejskich. Inteligencja polska z powodu braku rodzimej burżuazji nie miała trwałego oparcia finansjery, a wykształceni Żydzi wiązali się raczej z kulturą niemiecką.

Od 1842 r. Łódź była drugim po Warszawie miastem Królestwa Polskiego pod względem liczby ludności, a licząc w 1865 r. ok. 40 tys. mieszkańców, plasowała się w pierwszej piątce w skali trójzaborów. W kolejnych dekadach przyrost demograficzny był imponujący: 1872 r. - 100 tys. mieszkańców, 1886 r. - 232 tys., 1900 r. - 314 tys.! W latach 1866-1900 wartość produkcji miejscowego przemysłu włókienniczego wzrosła ponad 28 razy, natomiast w całym Królestwie Polskim jedynie 11 razy. Dynamiczny rozwój nie przebiegał jednak bez zakłóceń, bo średnio co dekadę Łódź dotykał głęboki kryzys gospodarczy. Miasto trwało i wciąż rosło.

plac Wolności z końca XIX w. (widok na ratusz i kościół ewangelicki)

Sprawa dokładnego ustalenia narodowości mieszkańców Łodzi w czasie szybkich przemian w II poł. XIX w. nie jest prosta, gdyż statystyki identyfikowały zwykle ewangelików z Niemcami, a katolików z Polakami, co nie do końca odpowiadało prawdzie.

Dynamika rozwoju miasta była duża, a zmiany demograficzne dokonywały się bardzo szybko. Na starcie Łodzi przemysłowej w latach 20. XIX w. mieszkało tu 800 osób, a maksymalny pułap ok. 1840 r. wyniósł 20 tys. ludzi. W kontekście wielokulturowości warto wspomnieć, że do 1823 r. nie mieszkał tutaj żaden cudzoziemiec. Można powiedzieć, że w początkowej fazie fabrycznej ludność Łodzi była rdzennie polska.

Nadciągają osadnicy

Sytuację zmienił fakt przyłączenia do miasta fabrycznego rękodzielników i fachowców z branży włókienniczej, głównie z Niemiec, Wielkopolski i Śląska. W połowie lat 40 XIX w. Polacy stanowili 51%, Niemcy ok. 38%, a Żydzi ok. 10% populacji. W kolejnych latach notowany jest stały wzrost liczby ludności - średnio co 10 lat miasto podwajało liczbę mieszkańców. W większości łodzianie zatrudnieni byli w przemyśle włókienniczym, spora część zajmowała się rzemiosłem i handlem, a niewiele już rolnictwem. Był nawet taki moment przed 1850 r., gdy Niemcy stanowili większość, bo ok. 60-70% populacji Łodzi. Od połowy XIX w.

Mapa społeczna

Trzon łódzkiego proletariatu tworzyli robotnicy polscy, wielu pochodzenia niemieckiego, a najmniej żydowskiego. Niższe warstwy stanowiły subiekci sklepowi, głównie Żydzi, czeladź rzemieślnicza i terminatorzy. Na dole hierarchii

ULIC

WIZUALNA INTERPRE

„Ulice Słów” to projekt artystyczny w przestrzeni publicznej Łodzi, który funkcjonuje na styku sztuki miejskiej i literatury. Polega on na umieszczeniu w przestrzeni miasta wybranych fragmentów literackich w postaci obiektów artystycznych – murali, rzeźb, płaskorzeźb, instalacji artystycznych, neonów itp. Organizatorem przedsięwzięcia jest Łódzkie Centrum Wydarzeń.

– Projekt „Ulice Słów” ma na celu tworzenie w przestrzeni miejskiej wizualnych interpretacji różnych fragmentów literackich. Nie chodzi o szablonowe umieszczenie w mieście sentencji z książek. Tu artyści mają swobodę stworzyć projekty plastyczne, których forma i kolorystyka najciekawiej i jak najcelniej korespondować z treścią. Największą wartością projektu jest próba harmonijnego dopasowania treści danego tekstu do sposobu jego prezentacji, tzn. relacja treści z takim elementem jak np. tło historyczne, kontekst architektoniczny, forma wybrany do jej przedstawienia, skala, forma, kolorystyka, struktura danej pracy itp. Poszczególne projekty mogą mieć charakter efemeryczny lub stały. Biorąc pod uwagę mnogość możliwości, istnieje rozległy arsenał rozwiązań techniczno-konceptualnych. W tym celu bardzo szerokim i niezwykle ciekawym obszarem jest eksploracja artystycznej – tłumaczy Michał Krawczyk, pomysłodawca i kurator projektu z ramienia Łódzkiego Centrum Wydarzeń.

WYBÓR FRAGMENTÓW LITERACKICH

Do projektu został zaproszony Pan Mariusz Wesoły – reporter, pisarz, Dziennikarz Roku 2013, laureat Grand Press. Jego książka „Gottland” zdobyła Europejską Nagrodę Książkową (2009) oraz Prix Amphi (2008). Jest laureatem Europejskiej Nagrody Literackiej NIKE (2019) w głosowaniu czytelników za „Nie ma” oraz NIKE 25-lecie.

W projekcie „Ulice Słów” Mariusz Wesoły jest odpowiedzialny za warstwę literacką, czyli wybór określonych fragmentów. Wyselekcjonowane fragmenty tekstów polskich pisarzy (m.in. Witkacy, Krzysztofa Vargi, Krystyny Miłobędzkiej) do tej pory zostały zrealizowane już dwa razy.

– Wyszukując odpowiednie cytaty do projektu, chciałem, aby przechodnie i mieszkańcy miasta mieli kontakt z ambitną literaturą. Dziś nawet w miastach, gdzie czytają, zaspokajają się głównie literaturą popularną, kryminałami, romansami, biografiami celebrytów, mało literackim reportażem. Taka literatura jest dla siebie, że jest przewidywalna, schematyczna, łatwa. – pełna utartych związków frazeologicznych. W tym celu zależało mi na cytatach, które dają do myślenia, nieoczywiste, zaskakujące, czyli te uliczne. – Tęsknię do literatury dla czytających jakimś myślowym wyzwaniem. – z powieści Olgi Tokarczuk z powodzeniem można

KAZDY
CHCE
JAKOŚ
NIE
ZVĆ
NIE
JAKOŚ
CHCE
KAZDY

E SŁÓW

TACJA FRAGMENTÓW LITERACKICH

przestrzeni
sztuki
mieszaniu
ów tekstów
tystycznych
tystycznych,
wzięcia jest

w przestrzeni
fragmentów
umieszczenie
q za zadanie
a będzie jak
ać z treścią.
olistycznego
osobu jego
pektami, jak
zny, materiał
rmat, kolor,
e realizacje
unkcjonować
żliwości oraz
strukcyjnych,
wydaje się
obszarem do
ł Bieżyński,
ia łódzkiego

ACKICH

sz Szczygieł
w konkursie
d” zdobyła
z francuską
podwójnej
owaniu jury
ecia.

Szczygieł
czyli wybór
onował on
Hanny Krall,
, z których
obiekty.

go projektu,
łodzi mieli
t ci, którzy
gatunkową:
ebrytów czy
a ma to do
a i – niestety
ych. Dlatego
myślenia, są
dzieła będą
niem. Cytat
głby znaleźć

się w tomiku Krystyny Miłobędzkiej i być potraktowany jako jednowersowa poezja. Chodziło mi o wierzącą myśl, z którą przypadkowy czytelnik lub czytelniczka będą przemierzać ulice. Co do treści tych cytatów i ich ładunku filozoficznego – kierowałem się moim własnym stanem, a więc poczuciem przemijania oraz szukaniem odpowiedzi na pytania, co to jest życie, jaki ma sens i dlaczego musi być absurdem. Intuicja podpowiada mi, że jeśli w codziennej bieganiu spotkamy wyznanie pisarki czy pisarza, które wyrazi nasze obawy, lęki i wątpliwości, może być to dla nas bardzo pożyteczne – mówi Mariusz Szczygieł, kurator literacki projektu.

DOTYCHCZAS ZREALIZOWANE PROJEKTY

Do tej pory zostały zrealizowane dwa projekty. Pierwszym jest mural pt. „Sobie”, który można oglądać na bocznej ścianie budynku przy ul. Ogrodowej 4 w Łodzi. Pionowy mural o wymiarach 22 m x 12 m interpretuje fragment tekstu autorstwa naszej noblistki – Pani Olgi Tokarczuk:

„..., i jedyne, co mogę o sobie powiedzieć, to że przydarzam się sobie”.

Kompozycja graficzna składa się z sześciu wersów. Każdy wers złożony jest z pięciu znaków – czterech kwadratów i jednego prostokąta. Te znaki to litery, które tworzą słowo „SOBIE”. Na górze i na dole kompozycji graficznej widnieje słowo „SOBIE”, zaś cały mural przedstawia różne przesunięcia liter w tym słowie.

Sam fragment tekstu pochodzi z książki pt. „Dom dzienny, dom nocny” wydanej w 1998 r. Autorem projektu muralu jest Paweł Ryżko – jeden z najlepszych polskich grafików, absolwent Wydziału Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi.

Drugim projektem zrealizowanym w ramach „Ulice Słów” jest neon pt. „Każdy chce jakoś nie żyć”, który można oglądać na bocznej ścianie budynku przy ul. 6 Sierpnia 21/23 w Łodzi. Pionowy neon o wymiarach 10 m x 4 m interpretuje fragment tekstu autorstwa jednej z najbardziej znanych polskich pisarek – Doroty Masłowskiej: „Każdy chce jakoś nie żyć”.

Graficznie zdanie to zostało przedstawione w „odbiciu lustrzanym”, wizualnie tworząc kształt klepsydry. Neon świeci białym, ciepłym światłem, a wzorem dawnych neonów szklane rurki zostały umieszczone w aluminiowych modułach, aby napis był w pełni czytelny również w ciągu dnia. Sam fragment tekstu pochodzi z dramatu pt. „Między nami dobrze jest” opublikowanego w 2008 r. Autorem projektu neonu jest Supergut Studio – kolektyw architektów z Katowic.

Trzecia realizacja w ramach projektu „Ulice Słów” już wkrótce w łódzkiej przestrzeni miejskiej.

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TOLERANCJI

W czwartek, 16 listopada, obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Tolerancji. Data nie jest przypadkowa, ponieważ właśnie w tym dniu w 1995 r. państwa członkowskie UNESCO przyjęły Deklarację Tolerancji.

Słowo „tolerancja” pochodzi od łacińskiego „tolerantia”, co znaczy cierpliwą wytrwałość. To poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych. Jest sposobem radzenia sobie z napięciami wynikającymi z różnic międzykulturowych.

Artykuł I „Deklaracji Zasad Tolerancji” stanowi definicję pojęcia tolerancji i brzmi:

„Tolerancja to szacunek, akceptacja i uznanie bogactwa różnorodności kultur na świecie, naszych form wyrazu i sposobów na bycie człowiekiem. Sprzyja jej wiedza, otwartość, komunikowanie się oraz wolność słowa, sumienia i wiary. Tolerancja jest harmonią w różnorodności. To nie tylko moralny obowiązek, ale także prawny i polityczny warunek. Tolerancja – wartość, która czyni możliwym pokój – przyczynia się do zastąpienia kultury wojny kulturą pokoju”.

Dzień Tolerancji to święto szacunku, akceptacji i uznania różnorodności

kultur na świecie. Ważne są wszelkie działania, które w tym dniu pogłębiają wiedzę na temat tolerancji i prowadzą do głębszej refleksji nad postawami wobec innych osób oraz otwierają nasze serca. Istotne jest również celebrowanie naszej różnorodności, poznawanie różnic tak, aby wykorzystywać je do łączenia całej ludzkości.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Tolerancji 16 listopada, w godz. 13:00–15:00 w Bibliotece TUVIM (ul. Tuwima 46) odbędzie się Konferencja „Edukacja Równościowa”. Konferencja odbywa się w ramach programu „Barwy Polski”, którego celem jest szeroko pojęta edukacja na rzecz tolerancji i wielokulturowości. Wydarzenie jest odpowiedzią na rosnące potrzeby oświaty w zakresie edukacji antydyskryminacyjnej, wynikające ze zmieniających się warunków społecznych i jest adresowane do dyrektorów i nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych, wychowawców, pedagogów, psychologów, terapeutów i animatorów kultury.

MaKa

INFO

W FABRYCE AKTYWNOŚCI MIEJSKIEJ MIESZKAŃCY ŁÓDZI DOTKNIĘCI DYSKRYMINACJĄ MOGĄ UZYSKAĆ POMOC: TEL: 42 638 55 65, E-MAIL: E.GAUST@UML.LODZ.PL

INFO

ZGŁOSZENIE UDZIAŁU (IMIĘ I NAZWISKO, MIEJSCE PRACY, KONTAKT TELEFONICZNY) PROSIMY WYSYŁAĆ NA ADRES: BARWYPOLSKI@GMAIL.COM

FOT. MAT. PRAS.

IMPREZA SĄSIEDZKA

RETKINIA JESZCZE PIĘKNIEJSZA

Mieszkańcy łódzkiego osiedla posadzą wspólnie 500 miododajnych krzewów. Wydarzenie będzie okazją do sąsiedzkiej integracji.

– Zapraszamy wszystkich chętnych do udziału w inicjatywie lokalnej. Posadzimy wspólnie z sąsiadami ponad 500 miododajnych krzewów. Zabierzcie ze sobą: dobry humor, energię do pracy, łopaty, łopatkę,

grabie i grabki. Jeżeli chcecie pochwalić się swoim pysznym ciastem, to koszyczkowe jest mile widziane podczas prac – zapraszają organizatorzy wydarzenia. Wydarzenie jest zaplanowane na najbliższy piątek, 17 listopada. Rozpocznie się z samego rana, o godz. 9:00 przy ul. Retkińskiej 70. Inicjatywa lokalna to impreza mająca na celu

integrację mieszkańców Łodzi, w tym przypadku mieszkańców Retkini i Karolewa. Dzięki Wszemu zaangażowaniu możemy zmienić wygląd naszej okolicy. Organizatorzy, Kamila Ścibor oraz Rada Osiedla Karolew – Retkinia Wschód, przygotowali dla uczestników sadzenia roślin ciepły poczęstunek.

red

TEATR DLA NAJMŁODSZYCH

Nie masz pomysłu na to, jak w ciekawy sposób spędzić czas z dzieckiem? Zaproponuj mu pełną magii atmosferę łódzkich teatrów. Aktorzy zabiorą Was w podróż do nieznanych światów, gdzie przeżyjecie niezwykle przygody i... być może wiele się nauczycie.

TEATR LALEK ARLEKIN (AL. 1 MAJA 2)

LISTOPAD

■ „Wielki Zły Lis” (od 5 lat) – główny bohater bardzo chce budzić strach i rządzić całym lasem, ale w ogóle mu to nie wychodzi. Co więcej, brak zdolności do polowania sprawia, że lis jest pośmiewiskiem okolicy. W desperacji daje się więc namówić na chytry, lecz nie do końca przemyślany plan. Chcecie wiedzieć jaki? Koniecznie wybierzcie się do Arlekina!

■ Motywem przewodnim „Calineczki” (od 7 lat) jest dorastanie. Młodzi widzowie, razem z główną bohaterką, przeżywać będą przygody, prowadzące ich przez trudne etapy tego okresu: odkrywanie własnej tożsamości, siły własnego zdania czy poszukiwania drzemiącej w nich samej mocy. „Calineczka” ma również za zadanie pokazać rodzicom,

jak duże znaczenie ma ich uważność na dziecko.

GRUDZIEŃ

■ Miś Uszatek w teatrze? A jakże! Tym razem Arlekin zaprasza na opowieść o tym, co w życiu najważniejsze. „Wielka zagadka Misia Uszatka” (od 4 lat) to zupełnie nowa historia, więc i dorośli sympatycy pluszowego bohatera będą mieli dużo frajdy.

■ Zupełnie inny charakter ma spektakl „Frankenstein” (od 12 lat). Historia przerażającego potwora porusza tematy bliskie współczesnej młodzieży: trudne relacje, poczucie wyobcowania, odrzucenia czy oczekiwania, którym nie możemy sprostać. Spektakl staje się pretekstem do opowieści o źródłach przemocy i o tym, jakie mogą być jej skutki.

FOTO: MAT. PRAS.

Spektakl „Zakochany Miś”

TEATR PICCOLO (UL. TUWIMA 34)

LISTOPAD

■ „Doktor Nieboli” (od 3 do 9 lat) opowiada o niezwykłym doktorze, który rozumie mowę zwierząt i pomaga im, gdy są chore i smutne. Czy uda mu się pomóc tym razem?

■ „Zakochany Miś” (od 7 do 11 lat) to pełna humoru opowieść o misiu, który przekonany jest, że przyjaciele zapomnieli o jego urodzinach. Jak można się domyślić, czeka go niespodzianka.

GRUDZIEŃ

■ „Opowieść o prawdziwym Mikołaju” jest historią Mateusza, który wiele lat temu wysłał list

do Świętego Mikołaja. Niestety list został zgubiony i dopiero po latach trafia do adresata. Mikołaj postanawia osobiście dostarczyć wymarzony prezent dorosłemu już Mateuszowi. Czy ten uwierzy w Świętego Mikołaja na nowo?

■ „Bałwankowa Kraina” to bajka z elementami edukacji ekologicznej. Opowiada o Złej Dziurze Ozonowej, która przy pomocy Zadymiacza chce pozbyć się wszystkich drzew na planecie. Jednak do akcji wkracza dzielny Bałwanek Joguś, który ma szansę ocalić klimat na Ziemi. Sprawdźcie, jak mu to wyjdzie.

TEATR PINOKIO (UL. SIENKIEWICZA 75/77)

LISTOPAD

■ „Pani Za Malutka” (od 7 lat) to historia Pana Ryjówki, który pewnego poranka zauważa, że w łóżku nie ma jego żony. Przerażony uspokaja się myślą, że pewnie zmniejszyła rozmiar na zimę, jednak wiosną żona wciąż się nie pojawia. Wokół są tylko przyjaciele, którzy postanowili być blisko Pana Ryjówki, żeby wspierać go w trudnych chwilach.

■ „Mój cień jest różowy” (od 7 lat) jest opowieścią o odwadze bycia sobą. Porusza problematykę tożsamości, różnorodności i akceptacji – siebie i innych. Mówi także o współodpowiedzialności i wspólnocie, które potrafią pokonać największe lęki.

■ „UMUMO” to propozycja dla Najnajów, czyli całkiem malutkich widzów (od 6 miesięcy do 3 lat). Spektakl ten stanowi sensoryczną podróż, która pozwoli im odkrywać świat kształtów.

GRUDZIEŃ

■ „Księga Dżungli” (od 8 lat) – historia Mowgliego porusza trudny temat porzucenia, prób zrozumienia siebie, odkrycia kim jest, co go określa, gdzie przynależy i jaki ma na to wpływ. Fabułka w oparciu o linię fabularną znanej powieści.

■ Przedstawienie „Zamieniam się w słuch” (od 4 lat) wykorzystuje metodę „skutecznego zdziwienia”, która polega na dźwiękowym i wizualnym wyzwaniu obrazu głoski i litery za pomocą słów, obrazów i ruchu. Pozwala dzieciom uzmysłowić sobie, że „działają na podstawie swoich wyobrażeń”, co pomaga im usprawnić myślenie i działanie.

■ „Ciepłe pszczoły, zimne jelenie albo jak pozbyć się dzieci” (od 7 lat) to pełna emocji wycieczka przez las, na którą widzów zabierają aktorzy wcielający się w rolę przewodników. Spektakl odnosi się do tematyki synergii, wspólnoty i odpowiedzialności. Po nim spacer leśnymi szlakami już nigdy nie będzie taki sam. **a.pe**

FOTO: HAWA

Spektakl „Wielki Zły Lis”

FOTO: AGATA ZUBRZYCKA

Spektakl „UMUMO”

Stronę przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce
SERII KRZYŻÓWEK Z KORONĄ

Jazz-... festiwal	Neill, aktor Naczynie w kuchni	Długie gwoździe	Podlec, nikczemnik Modniś	Tommy ... Jones	Wielkie akwaria z morską fauną	3	Odro- binka potocznie	Włoskie pozdrowienie Spalony w futbolu	Prehis- toryczny akwen	Duża papuga	Męstwo w boju	System łagrów w ZSRR	
Ozdobny krzew			Miejsce do spania	Bohater "Włatcy móch"	Dryf okrętu		Rynkowy przekręt Cyprian Kamil ...	Nasada dłoni		4	Plynie przez Genewę	Rzeka w Kijowie	Rączka, trzonek
Bije w piersi				Przychód z handlu	Aktor w melo- dramacie			Wschod- nia część najwięk- szego konty- nentu	Żeńskie imię w słowie "Weingartner"		13		
Rozmowa w necie	Widmo, mara		Krewniak lamy Obsunięty fragment zbozca				10	Wanna z hydro- masażem	Obiektyw zmiennoo- ogniskowy				
Tralka przy balu- stradzie	Rodzaj masy do wafli	11		Rzymski bożek miłości								5	Głos wśród drobni
1			Waluta Nigerii							Litera grecka		7	6
Dopływ dolnego Sanu	Farba cera- miczna			Inkaskie bóstwo				Wyklują się z niego pisklę				9	2
		12	Okazała kość dla brytana							Miara wielkości arealu			

Rozwiązaniem jest tytuł piosenki Jerzego Filara.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Pantery	Neill, aktor Z prze- śłami	Dział produkcji	Toksyczny metal ciężki (Cd) Podwodny pocisk	Bzik	Scho- dzenie z konia	Elegant, modniś dawniej	Marka chusteczek higienicznych Sąsiad Litwina	Kon- certy solisty	Strona tułowia	Pięniężny - na konto	Oznaka, np. choroby		
Okrutne zabójstwo			Spotykane w mięsie ryby	Święty Paweł za młodu			8	Zadyma kiboli		6	Na niej dryfuje rozbitek		
Cichy odgłos				Np. onyks	Antyczny motyw zdobniczy	... tre- ningowy Bohater z rosyjska		3	Oma- wiany na lekcji	Siostra Mojżesza z Biblii			
Winslet, aktorka	Agassi, tenisista	10	Leczenie narkomana						Dawna srebrna moneta		12		
			Podwładni króla Wietrzna wśród chorób				5	Palna broń na grubego zwierza	Koniec życia	Moskiewski klub piłkarski		4	
Szkic z innego rysunku	Typ jedno- ślądu			Kochanka cesarza Nerona								9	4
			Uchodzi do Morza Białego	2									
Drogo- cenna kuleczka	Farba w aerozolu	7		Japońska szkatułka				Aleksander dla bliskich				1	Jedna ze służb specjal- nych
			Szkodnik w ogrodzie	11						Wojsko			

Rozwiązaniem jest tytuł piosenki Andrzeja Boguckiego.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

„Krzyżówki z Koroną”
-DOSKONAŁE O KAŻDEJ PORZE ROKU

KORONA

SUDOKU ŁATWE

		4	6		9	5		
		2				9		
	1			3			2	
2	3		7			8	5	
7		8		6			4	
8	6		4			7	1	
	6			8				9
		8				6		
		5	2		4	1		

SUDOKU ŚREDNIE

9	7			6	1		5	
	3		5					
				2	3	8		
				7		6		
		2	3					
	4		1					
	5	9	6					
				1	6			
7	1	8			4		3	

SUDOKU ŚREDNIE

		3	6		4	5		
	6			8			4	
4				5				3
	7	2				4	9	
	5						8	
	9	6				3	2	
2				4				9
	3			2			7	
		9	5		1	2		

Sudoku przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

OGŁOSZENIA MIEJSKIE

PREZYDENT MIASTA ŁODZI

informuje, że w dniach **od 15 listopada 2023 r. do 6 grudnia 2023 r.** na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104 wywieszane będą wykazy nieruchomości przeznaczonych do oddania w użyczenie na czas nieoznaczony, położonych w Łodzi przy:

- al. Marszałka Józefa Piłsudskiego bez numeru, ul. Stanisława Popowskiego bez numeru** (część działki nr 103/32 w obrębie W-25, KW LD1M/00345424/2),
ul. Fabrycznej 16a (część działki nr 104 w obrębie W-25, KW LD1M/00131051/3) o łącznej powierzchni 218 m², na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Stanisława Popowskiego 9;
- ul. Włókienniczej 11** (zabudowana część działki nr 440/14 w obrębie S-1, KW LD1M/00116979/3) o powierzchni 241,4 m², na rzecz Instytucji Kultury inLodz21.

PREZYDENT MIASTA ŁODZI

informuje, że w dniach **od 15 listopada 2023 r. do 6 grudnia 2023 r.** wywieszony będzie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104 oraz zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi (www.uml.lodz.pl) wykaz stanowiący załącznik do zarządzenia Nr 2403/2023 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 8 listopada 2023 r. w sprawie przeznaczenia do sprzedaży w drodze przetargu nieruchomości lokalowych usytuowanych w budynkach położonych w Łodzi przy ulicy gen. Jarosława Dąbrowskiego 69 i 99, stanowiących własność Miasta Łodzi oraz ogłoszenia ich wykazu.

PREZYDENT MIASTA ŁODZI

informuje, że w dniach **od 15 listopada 2023 r. do 6 grudnia 2023 r.** wywieszony będzie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104 oraz zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi (www.uml.lodz.pl) wykaz stanowiący załącznik do zarządzenia Nr 2402/2023 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 8 listopada 2023 r. w sprawie przeznaczenia do sprzedaży w drodze przetargu samodzielnych lokali mieszkalnych i samodzielnych lokali użytkowych usytuowanych w budynkach położonych w Łodzi, stanowiących własność Miasta Łodzi, wraz z udziałem w prawie własności gruntu oraz ogłoszenia ich wykazu.

MISTRZ POLSKI NA ZAKRĘCIE

Gołym okiem widać, że siatkarski ŁKS przeżywa trudne chwile. Nie tak kibice wyobrażali sobie początek sezonu i nie tak wszyscy wyobrażali sobie start tegorocznej Ligi Mistrzyń.

Siatkarki ŁKS-u Comercecon Łódź wyraźnie zawodzą nie tylko kibiców. Po przegranym meczu w europejskich rozgrywkach

z o wiele słabszym rumuńskim CS-em Volei Alba Blaj wściekłości nie krył nawet prezes ŁKS Comercecon Łódź Hubert Hoffman.

Zawodniczki ŁKS-u zaliczyły jeden z najsłabszych początków sezonu ostatnich lat. I nie chodzi tu tylko o statystyki. Te nie wyglądają aż tak źle – na sześć rozegranych do tej

pory spotkań mistrzyni Polski przegrały raptem dwa (z Budowlanymi 0:3 i BKS-em Bielsko-Biała 0:3). Kolejną porażkę dorzuciły w Lidze Mistrzyń (z CS-em Volei Alba Blaj 1:3) i w meczu o Superpuchar Polski (z Chemikiem Police 1:3).

Problemem jest styl, w jakim gra obrońca tytułu. Łodzianki wyraźnie przespowały okres przygotowawczy. Brak zgrania widoczny był szczególnie w pierwszych spotkaniach. Gdzieś zniknął pomysł na grę, gdzieś wyparowała finezja, rozpadła się obrona łodzianek, a siły w ataku cały czas brakuje. Nie wszystko można wytłumaczyć kontuzjami dwóch ważnych zawodniczek, Klaudii Alagierskiej i Zuzanny Góreckiej. Mistrzowski skład od zeszłego sezonu przecież prawie się nie zmienił, a duch zespołu wyraźnie zgasł.

Wyraz swojego niezadowolenia z takiej sytuacji dał po ostatnim meczu w Lidze Mistrzyń prezes Hubert Hoffman. Wyszedł do kibiców, przeprosił ich za styl gry i w mocnych słowach ocenił pracę sztabu. Był wyraźnie wzburzony. Na kibiców padł błady strach. Czy takie wystąpienie to koniec przygody tytularnego sponsora z siatkówką?

Punkt zwrotny

Niepewność musiała zapanaować także w sztabie trenerskim ŁKS-u. Wystąpienie prezesa Hoffmana przez część dziennikarzy została odebrana jako zapowiedź wymiany szkoleniowców. Minęło jednak kilka dni i nic spektakularnego się nie wydarzyło.

Z nieoficjalnych informacji, które wyciekały do mediów, wynikało, że powstał plan naprawczy.

Do kolejnego meczu (z bardzo mocnym w tym sezonie Chemikiem Police) łodzianki miały przystąpić w niepełnym składzie. Odpocząć miały kluczowe zawodniczki (przede wszystkim atakująca Valerina Diouf, która boryka się z urazem kolana), żeby były gotowe na kolejne starcie w Lidze Mistrzyń.

ŁKS powinien wyjść w tym roku z grupy, bo drugi raz tak łaskawe dla Łódzkich Wiewiór losowanie przeciwniczek może się długo nie powtórzyć. A zatem do starcia w Szczecinie łodzianki miały podejść bez presji. Nikt nie spodziewał się zwycięstwa. I jak się okazało, ten brak presji zadziałał na Biało-Czerwono-Białe wyjątkowo ożywczo. Łodzianki wygrały to arcyważne spotkanie i zatrzymały niepokonane do tej pory policzanki.

Czy kryzys jest zażegnany?

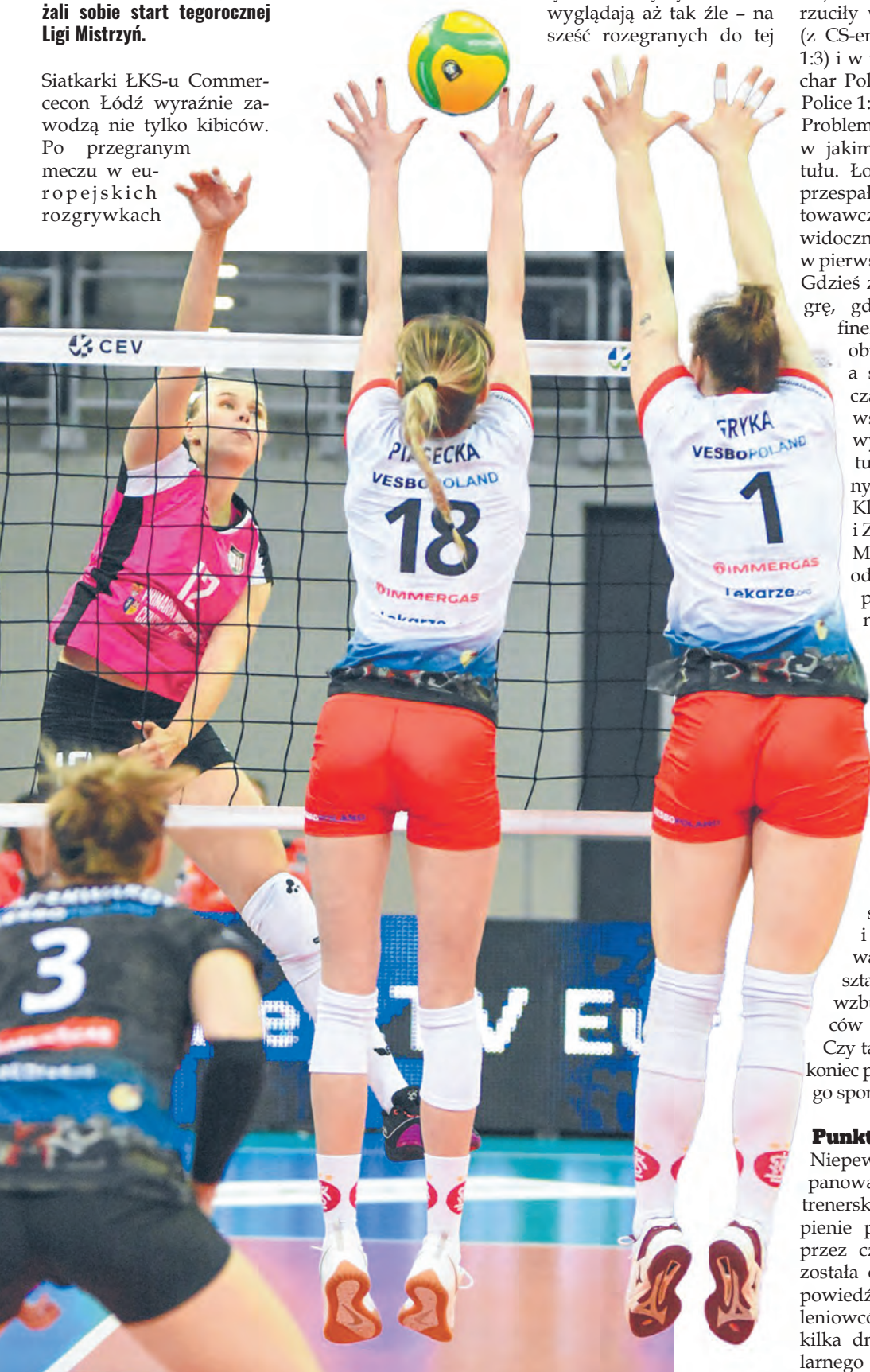
Wygraną w Szczecinie z Chemikiem ŁKS pokazał wyjątkowy charakter. Pograżona w kryzysie drużyna wydawała się łatwym łupem dla policzank, jednak te się przeliczyły. Nie wzięły pod uwagę sportowego charakteru zespołu i umiejętności, które przecież nie zniknęły z końcem poprzedniego sezonu.

– Czasami jest tak, że trzeba odpuścić, dać czas i uzbroić się w cierpliwość, a wszystko się ułoży – mówiła po meczu z Chemikiem libero łodzianek Paulina Maj-Erwardt. – Nie mówię, że teraz, po tym meczu wszystko nagle się ułoży i będzie kolorowo, ale myślę, że wiemy już,

w którą stronę mamy iść – podkreśla kapitan ŁKS-u. Kolejna próba przed ŁKS-em już dzisiaj (w środę, 15 listopada). Siatkarki rozegrają swój drugi mecz w Lidze Mistrzyń, tym razem z ukraińskim SC Prometey Dnipro, który swoje domowe mecze rozgrywa w Rumunii.

JB

FOT. MAT. PRAS.

Na dwóch różnych biegunach znajdują się łódzkie drużyny waterpolowe. UKS Neptun UŁ w sobotę (18 listopada) powalczy o swoje pierwsze zwycięstwo, a zajmujące czwarte miejsce ŁSTW PŁ w ten weekend pauzuje.

W sobotę (18 listopada) na pływalni Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu UŁ przy ul. Styrskiej 16/18 waterpoliści UKS-u Neptun Uniwersytet Łódzki zmierzą się z KSZO Ostrowiec Świętokrzyski. Dla obu ekip będzie to szansa na przerwanie złej passy i zdobycie premierowych punktów w bieżącym sezonie. Zespół z województwa świętokrzyskiego ma już za sobą porażki z ŁSTW Politechnika Łódzka (7:21), Waterpolo Poznań (6:15) oraz Alfą Gorzów Wielkopolski (5:20). Neptun UŁ rozegrał do tej pory dwa mecze, w których musiał uznać wyższość bytomskiej Polonii (11:21) i lokalnego rywala. Przez trzy kwarty derbowego starcia z ŁSTW PŁ toczyła się zacięta walka, jednak ostatnia odsłona rozgrywała się już pod

KTO ZAPUNKTUJE PRZY STYRSKIEJ?

dyktando utytułowanego rywala. Czwartą część meczu goście wygrali 9:2, a całe spotkanie - 19:10. W ekipie ŁSTW PŁ najlepszym zawodnikiem został wybrany Jan Szablowski, a w zespole gospodarzy wyróżnienie to trafiło do Igora Michalskiego.

Zmiany w terminarzu
Po tym zwycięstwie zespół prowadzony przez Edwarða Kujawę ma na koncie sześć punktów i z takim dorobkiem zajmuje czwarte miejsce w tabeli. Otwiera ją Polonia, z którą łodzianie mieli się zmierzyć w sobotę, 18 listopada. Wyjazdowa konfrontacja z aktualnym liderem rozgrywek została jednak przełożona na 27 stycznia 2024 r. Zgodnie z terminarzem ma się natomiast odbyć spotkanie przy ul. Styrskiej, gdzie przedostatni w klasyfikacji Neptun UŁ zmierzy się z zamykającym tabelę KSZO. Mecz, którego stawką będą pierwsze punkty w bieżących rozgrywkach, rozpocznie się w sobotę o godz. 17:30.

MD
FOT.LODZ.PL

Widzew coraz lepszy

Futsalowa drużyna Widzewa weszła już na pełne obroty. Nowy skład w pełni się zgrał, co widać po wynikach. Cztery zwycięstwa z rzędu i szóste miejsce w tabeli to dobry prognostyk na resztę sezonu.

Revolucja kadrowa w Widzewie przyniosła bardzo dobre skutki. Trzon zespołu w osobach Michała Marciniaka, Dariusza Słowińskiego i Daniela Krawczyka zgrał się już z zagra-

nicznymi zawodnikami i wyniki są coraz lepsze. Trwa bardzo dobra passa, rozpoczęta prestiżowym meczem z Legią Warszawa. Rywalizacja obu drużyn znaczą-

nie dłuższą historię ma oczywiście na trawiastych boiskach, ale na hali jest równie pasjonująca. Widzewiancy wyszli z niej z tarczą, wygrywając 6:3. Potem było starcie z beniaminkiem - Sośnicą Gliwice.

Pewne zwycięstwo 3:0 na terenie rywala pozwoliło umocnić się w górnej części tabeli. Kolejny mecz Widzew grał również z drużyną, która dopiero co awansowała do Ekstraklasy. Eurobus Przemysł postawił znacznie trudniejsze warunki. Po szalonym meczu podopieczni Marcina Stanisławskiego wygrali 7:5. W 10. kolejce łódzka drużyna udała się do Kamienicy Królewskiej na mecz z We-Metem. Zespół z Kaszuba ma spore trudności z wygrywaniem w tym sezonie i nie inaczej było w rywalizacji z Widzewem. Po pierwszej po-

lowie Czerwono-Biało-Czerwoni prowadzili 3:0, a mecz zakończył się wynikiem 7:2.

Trudne wyzwanie

Widzew wskoczył w górną część tabeli i mocno się w niej trzyma. Futsal Ekstraklasa to jednak liga trzech prędkości: czolowa jest niezwykle mocna, druga grupa - pościgowa - walczy o premiovane fazą play-off, a pozostałe zespo-

ły skupiają się na walce o utrzymanie.

Już w środę (15 listopada) Widzew we własnej hali podejmie lidera z Lubawy. Constract w tym sezonie gra jak z nut. Lider drużyny Pedrinho zachwyca nie tylko na polskich parkietach, ale również w Lidze Mistrzów. Przed łodzianami trudne zadanie postawienia się czolowej drużynie w kraju.

PB
FOT.LODZ.PL

ŁÓDZKA POGODYNKA

ŚRODA

8°C

Imieniny
obchodzą:
Benedykt, Mikołaj,
Stanisław, Jan,
Arkadiusz, Liwia

15.11

CZWARTEK

7°C

Imieniny
obchodzą:
Edmund, Agata,
Laura, Andrzej,
Judyta, Laurenty

16.11

FOT. ŁODZ.PL, ENVATO ELEMENTS, WIKIPEDIA, NAC

Rodzinne miasto

FOTEL STEFANA JARACZA

Stefan Jaracz z Wojciechem Bogusławskim
i Heleną Modrzejewską na znaczku pocztowym
z 1947 r. z serii „Kultura polska”

FOT. ALLNUMIS.COM

W 1944 r. Stefan Jaracz na krótko przyjechał do Lublina – chciał wziąć udział w organizacji powojennego życia teatralnego, jednak wkrótce wrócił do Otwocka, bo był już ciężko chory. Napisał wówczas swój słynny list, nazywany później „Testamentem Jaracza”, który zaprezentowano podczas pierwszego powojennego zjazdu Związku Artystów Scen Polskich. Mistrz pisał o powołaniu teatru i kapłaństwie sztuki, a także o bardzo istotnych w tym zawodzie etyce i społecznym postępowaniu. Niedługo potem, 11 sierpnia 1945 r., aktor zmarł w Otwocku na gruźlicę gardła. Został pochowany w Alei Zasłużonych na Powązkach. Pośmiertnie wydano zbiór jego artykułów w książce „O teatrze i aktorze” (1962). Jeszcze za życia, w 1930 r. uhonorowano go Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. agr

MUZYCZNY OBIEŻYŚWIAT

KARTKA Z KALENDARZA

15 listopada 1886 r. zmarł w Paryżu Aleksander Tansman – światowej sławy kompozytor, pianista, wirtuoz i dyrygent. Urodził się 11 czerwca 1897 r. w Łodzi w zamożnej rodzinie żydowskiej. Obok Artura Rubinsteina to drugi wielki łodzianin, który zapisał się w muzyce światowej, jednak w Polsce nie zdobył takiego uznania, choć w 1919 r. został pierwszym w odrodzonej II RP zwycięzcą konkursu kompozytorskiego. Błyszczą karierę zrobił w Paryżu, a w okresie międzywojennym odbył artystyczną

podróż dookoła świata – z Ameryki poprzez Chiny, Filipiny, Singapur, Indonezję, Cejlon, Egipt, Izrael aż do Grecji. W czasie pobytu w Japonii przyznano mu godność honorowego samuraja i rytualny miecz, a w Indiach był gościem Mahatmy Gandhiego. W czasie wojny święcił triumfy w Ameryce, a potem powrócił do Paryża i przyjął francuskie obywatelstwo. W gronie jego przyjaciół znaleźli się m.in. Charlie Chaplin, Alan Berg, Igor Strawiński, Andre Gide, Albert Einstein, Thomas Mann, Jean Cocteau czy Jean Renoir. Początek edukacji i lata młodości do

dzi. Jako pierwszy z polskich kompozytorów został w 1945 r. nominowany do Oscara za oryginalną muzykę do filmu „Paris Underground”. Od 1996 r. w Łodzi odbywa się Mię-

dzynarodowy Konkurs Indywidualności Muzycznych im. A. Tansmana, choć ten znany na świecie łodzianin wciąż nie do końca jest przez nas rozpoznawany i doceniany. agr

Tablica pamiątkowa
umieszczona przy
ul. Próchnika 18

Aleksander Tansman

POTRZEBA BYŁO WYOBRAŹNI ŁÓDZKIE GAWĘDY

Dziennikarz warszawskiej „Jutrzenki”, który odwiedził

Łódź w 1862 r., tak opisał swoje wrażenia: „Jest to wiel-

kie miasto bez fizjonomii miasta wielkiego, żadna tu nie przemawia do ciebie spuścizna wieków upłynionych, tu sama teraźniejszość bez przeszłości i proza bez poezji. Miasto Łódź uważać można wielkim zbiorem małych miasteczek, wśród których ciągnie się jedna, przeszło półmilowa ulica jako długa nić. Nici to dusza miasta Łodzi, a hasłem jego mieszkańców – bawelna”. Relacja warszawskiego dziennikarza trafnie wskazuje, że Łódź składała się z kilku dzielnic (Stare Miasto, Nowe Miasto, Łódka)

połączonych jedną arterią – ulicą Piotrkowską. Równoległe do niej ul. Widzewska łączyła Łódkę z Nową Dzielnicą, natomiast po zachodniej stronie rozciągała się dzielnica Wiazowa, wzdłuż ul. Długiej (dziś ul. Gdańskiej) i ul. Pańskiej (obecnie ul. Żeromskiego). Nie mógł jednak autor tych słów przewidzieć, że w ciągu następnych trzech dekad Łódź – nazwana przez niego wielkim miastem – z 40-tysięcznego, fabrycznego ośrodka włókienniczego zamieni się w 300-tysięczną, przemysłową metropolię. agr

KRYMINAŁKI
ZNAD ŁÓDKI
SZNUR DLA
WAMPIRA

W połowie listopada 1969 r. w więzieniu mokotowskim w Warszawie – zgodnie z wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Łodzi z 5 lutego 1969 r. – wykonano wyrok śmierci przez powieszenie na seryjnym mordercy Stanisławie Modzelewskim, zwanym w trakcie wieloletniego dochodzenia „wampirem z Gałkówka”. W latach 1952-1956 oraz w 1967 r. dokonał on siedmiu morderstw i sześciu usiłowań zabójstwa. W śledztwie przyznał się do zamordowania ośmiu kobiet, ale jednego, popełnionego ponoć w Łodzi, nie potrafił udowodnić z uwagi na brak ciała ofiary. Sprawa zabójcy ciągnęła się wiele lat i paraliżowała strachem mieszkańców podłódzkich miejscowości, głównie Gałkówka, gdzie uduszone zostały cztery kobiety, i Tuszyń, gdzie odnaleziono dwie kolejne ofiary. Ostatnie zabójstwo

pod Łodzią dokonane zostało w 1956 r., a rok później prokuratura umorzyła dochodzenie, które zakładało, że być może mordercą jest pracownik kolei, gdyż kilka napaści miało miejsce w pobliżu torów. W śledztwie przesłuchano setki osób podróżujących pociągami w okolicach Łodzi. Modzelewski wpadł dopiero 10 lat później, w 1967 r., po morderstwie popełnionym w Warszawie na swojej dawnej sąsiadce. Wtedy milicja wpadła na trop i aresztowała zabójcę 24 września 1967 r. we wsi Patoki, w powiecie łowickim. Modzelewski przyznał się do serii morderstw. Okazało się, że służył on wcześniej w jednostce wojskowej w Gałkówku, więc znał tamte tereny i powracał tam, by atakować kobiety. Sąd nie uwzględnił przesłanek o niepoczytalności czy dewiacji seryjnego mordercy, dlatego został on powieszony. agr

ŁÓDŹ.pl
DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹKolejne wydanie w piątek
17 listopadaGALERIA ŁÓDZKICH
KAMIENIC I DETALIZdobienia okien kamienicy Ottona Starkego
przy ul. Nawrot 30, zbudowanej w 1893 r.
wg planów architektonicznych